

FAQ, frekvent återkommande frågor

Detta är några av de frågor som inkommit till oss under projektiden. Vi har försökt besvara dem så kortfattat som möjligt. Har ni några fler funderingar, kontakta oss gärna för mer information.

Aktiviteten

Fråga: När startade projektet?

Svar: Civilförsvarsförbundets projektet ”Hjärta att Hjälpa” startade hösten 2006.

Fråga: Vad är syftet med aktiviteten?

Svar: Syftet är att varje civilförsvarsförening ska hitta finansiering till minst en hjärtstartare per kommun samt en värd som tillhandahåller en lämplig plats. Vårt första mål var att placera ut 290 hjärtstartare innan 2007 var slut. Det innebär i snitt en per kommun. Det andra målet var att komma upp i 500 utplacerade hjärtstartare innan december 2009. Vårt nuvarande mål är att komma upp i 1000 hjärtstartare i slutet av 2011.

Fråga: Var står vi nu?

Svar: Vi har under projektiden gjort ett upphandlingsförfarande, skrivit avtal med Laerdal, tagit fram informationsmaterial, marknadsfört projektet, placerat ut ett stort antal hjärtstartare, stöttat föreningar som haft frågor och funderingar samt informerat om projektet hos lokalföreningar, distrikt och andra. Vi har dessutom utbildat ett flertal D-HLR instruktörer runt om i landet som kan hålla grundutbildningar i D-HLR för allmänheten etc. Vi planerar successivt för nästa steg. Mer information om det kommer.

Fråga: AED, HS1, hjärtstartare, deff – vad betyder orden?

Svar: **AED** står för Automatisk Extern Defibrillator och är det exakta namnet (även internationellt) på de produkter som, förenklat beskrivet, har till uppgift att själva känna av en persons hjärtrytm och vid behov skicka ut en impuls (stöt) som gör att hjärtat hittar sin normala rytm igen.

Modellbeteckningen på den apparat vi beställt från Laerdal är HeartStart 1, förkortat **HS1**.

Deff är bara en förkortning för ordet defibrillator. Man defibrillerar för att få igång hjärtat igen.

Hjärtstartare är ett samlingsnamn för alla sorts defibrillatorer, oavsett modell. Namnet är ett sätt att förklara och göra det överskådligt vad det handlar om.

Kärt barn har många namn!

Fråga: Hur går det till? Vad säger man till exempel till Olles snickeri om man vill sälja in en hjärtstartare?

Svar: Man berättar om projektet, att detta är något vi gör för att öka säkerheten i samhället, att man som sponsor åtar sig att betala hela eller delar av vad en hjärtstartare kostar.

Som värd åtar man sig att tillhandahålla hjärtstartaren så att den finns tillgänglig för så många människor som möjligt, t ex under öppettider som angetts, samt vid behov byta batteri (cirka vart 4:e år eller efter 200 stötar) samt se till att den efter användning blir komplett med nya

elektroder. För Olles anställda och kunder kan det vara en trygghet att hjälp finns nära tillhands och för Olle själv kan det vara ett sätt att profilera företaget, vilket kan ge positiv publicitet i media och liknande.

Fråga: Vem bestämmer var hjärtstartaren ska placeras?

Svar: Om sponsorn själv inte har placeringen klar, kontaktar Civilförsvarsföreningen sjukvårdsövermannen (ansvarige för sjukvården i kommunen) för tips om lämplig placering. Det är bra om den finns tillgänglig så att så många som möjligt kan dra nytta av den.

Fråga: Var hittar jag sponsorer?

Svar: Prata med ansvariga för stora köpcentrum, idrottsarenor, sporthallar, teatrar, föreningar, företag, bensinstationer, byaföreningar på platser med långt till närmaste sjukhus och liknande. Platser där mycket folk rör sig. **Fråga alla**, stryk ingen, man vet aldrig var en potentiell finansiär gömmer sig. Det enda som vi bör tänka på är att hålla oss utanför larmkedjan; polis, ambulans, brandkår etc.

Fråga: Vad svarar vi pressen som ringer och har frågor om projektet eller om våra hjärtstartare?

Svar: På hemsidan finns mall för pressmeddelande. För in de uppgifter som är specifika för er förening och skriv sedan ut meddelandet. Detta kan skickas till media. På hemsidan finns även färdiga pluggannonser. Ni kan även hänvisa till vår hemsida vid frågor eller till vår projektsamordnare.

Fråga: Vad får företaget ut av att sponsra en hjärtstartare?

Svar: Förutom goodwill, reklam och publicitet som kan locka nya kunder till företaget så är det tryggt att veta att både personalen och kunderna kan känna sig säkrare med vetskapen om att hjälp finns i närheten om något skulle inträffa. En tryggare närmiljö gagnar alla.

Fråga: Måste civilförsvarsföreningen vara involverad i projektet? Kan jag inte gå ut som privatperson och puffa för detta?

Svar: Då detta är en föreningsaktivitet ser vi helst att det finns en civilförsvarsförening bakom beställningen. Men naturligtvis kan även privatpersoner engagera sig. Finns ingen civilförsvarsförening i närheten, kontakta oss så löser vi det.

Fråga: Hur beställer jag en hjärtstartare?

Svar: Som förening går du in på föreningssservice på www.civil.se. Gå sedan till ”Hjärta att hjälpa”. Alternativt går du direkt till vår webbutik. Där finner du en länk som heter: ”Beställ hjärtstartare”. Klicka på den, fyll i uppgifterna och tryck på skicka. Klart!

Som privatperson, företag eller liknande – kontakta din närmaste civilförsvarsförening så hjälper de er med beställningen. Har ni ingen förening i er kommun kan ni alltid kontakta oss på riksförbundet så hjälper vi er.

Fråga: Jag saknar bättre uppgifter angående ansvar för handhavande av HS1.

Svar: Som privatperson åtar man sig inget medicinskt eller juridiskt ansvar. När en enskild person gör en räddningsinsats kan denne inte ställas till svars för den drabbades fortsatta hälsotillstånd eller överlevnad. Våra hjärtstartare fungerar som ett komplement till samhällets ordinarie räddningsinsatser och ligger utanför larmkedjan. Varken civilförsvarsföreningarna, finansiärer eller värdar tar på sig något medicinskt ansvar genom att vara delaktiga i projektet. Enkelt uttryckt; vi gör så gott vi kan och det är gott nog.

Ekonomiska frågor

Fråga: Vad kostar en hjärtstartare?

Svar: Den kostar 15 000:- inklusive moms och frakt.

Fråga: Om jag har tre sponsorer och vill dela fakturan på tre, kan jag då även fördela momsen på tre?

Svar: Nej, momsen är bara avdragsgill när en ensam sponsor köper hjärtstartaren via vår webbutik och får fakturan från Laerdal. Civilförsvarsförbundet är inte momspliktigt.

Fråga: Om man vill vara fler än 3 som sponsrar en AED, hur sker fakturering då?

Svar: Alternativ 1: Utse en huvudsponsor som sedan delar upp betalningen sinsemellan.
Alternativ 2: Dela upp betalningen från Civilförsvarsförbundet till företagen/sponsorerna.

Fråga: Batteriets hållbarhetstid?

Svar: Batteriet håller i cirka 4 år, eller för 200 skarpa elstötter.

Fråga: Vad kostar ett nytt batteri?

Svar: Batteriet kostar med vår rabatt 1352:- ex. moms (1690:- inkl moms).
Nya batterier beställs via; www.civil.se

Fråga: Vad kostar det att köpa nya elektroder?

Svar: Med vår rabatt kostar nya elektroder för vuxna 532:- ex. moms (665:- inkl moms).
Elektroderna har en hållbarhet på ca 2 år. De är datummärkta så det syns utanpå hur länge de håller. Nya elektroder finns att beställa på; www.civil.se

Fråga: Varför tjuvar min hjärtstartare när jag sätter i elektrodpaketet?

Svar: Observera att en öppnad elektrod-kassett är att räkna som förbrukad. Elektroderna är plomberade och innehåller en sorts gas som gör att kontaktgelen inte torkar ut. Kontaktgelen reagerar på syre så har man en gång öppnat förpackningen måste man köpa nya elektroder.

Fråga: Vad är ersättningen till den instruktör som håller kurser i D-HLR?

Svar: Ersättningen är i nuläget densamma som ersättningen för våra självskyddsinstruktörer, dvs 170:-/h.

Användandet av hjärtstartaren

Fråga: Vad finns i väskan vid leverans? Vad ingår i priset?

Svar: Det kompletta paketet innehåller en hjärtstartare "HeartStart1", en hård bärväska med Civilförsvarsförbundets logotype, ett batteri, en elektrod-kassett vuxen och ett tillbehörskit med plasthandskar, våtservetter, sax, rakhyvel samt andningsskydd. I priset ingår även frakt.

Fråga: Heter det hjärtstartare eller hjärtstoppare?

Svar: Hjärtstartare eller defibrillator. Ute i världen kallas det för AED (Automatisk Extern Defibrillator).

Fråga: Hur många liv har man räddat med hjälp av en AED?

Svar: Ingen vet exakt. Varje år drabbas ca 10 000 personer av hjärtstopp och historiskt sett har man varje år räddat mellan 2,5 – 10 % beroende på var man bor och var hjärtstoppet sker.

Fråga: Hur stark är stöten man får?

Svar: Den elektriska pulsen är på 150 Joule.

Fråga: Kan man använda hjärtstartaren utomhus? Måste man dra in personen om det regnar?

Svar: Det går bra att använda defibrillatorn utomhus, även om det regnar. Defibrillatorn har IP-klass 21 vilket betyder att den går att använda ute i regn.

Man ska tänka på att personen inte ska ligga i en vattensamling. Detta för att risken för överledning av elektriciteten är större då. Personen ska inte vara blöt när man defibrillerar.

Torka av lätt med kläder eller liknande.

”HeartStart1” klarar regn ovanifrån men inte att dränkas i vatten. (Behövs en defibrillator som även klarar vatten underifrån så finns andra alternativ, kontakta oss för mer information).

Fråga: Vad händer om personen svettas ymnigt, vilket man ofta gör vid ett hjärtstopp?

Svar: Platsen där elektroden skall placeras bör torkas av för att säkerställa att elektroden fäster bra, för övrigt är svett eller fukt inte farligt.

Fråga: Hur gör man HLR på kvinnor i hög ålder, där det kan vara svårt att mäta ut mitten på bröstet?

Svar: Vårt förslag är att man använder det gamla sättet med att mäta ut den korrekta handpositionen, dvs två fingrar upp från gropen vid revbensbågen.

Utgå från mitten på bröstbenet när du gör kompressionerna.

Fråga: Till vilken ålder kan barnelektroder användas? Hur länge räknas man som barn?

Svar: Allting när det gäller ålder kontra vikt får betraktas som relativt, men barnelektroder används upp till 25 kg eller upp till ca 8 år.

Fråga: Varför är elektrodplaceringen så viktig?

Svar: Elektrodplaceringen är viktig för att kunna analysera hjärtat på bästa och mest korrekta sätt. Sitter elektroderna fel, kan defibrillatorn missa att defibrillering ska göras. Det är också av vikt att strömstöten tar den effektivaste vägen genom hjärtat. För att veta hur elektroderna ska sitta, se den bifogade bilden som medföljer hjärtstartarna.

Fråga: Om jag själv har en pacemaker – vad ska jag tänka på?

Svar: Om du som drabbas av hjärtstoppet har en pacemaker så kan du ha en halsbricka som talar om att du har en pacemaker, men hjärtstartaren känner av och tar hänsyn till det så det är inget som komplicerar räddningsinsatsen. Har du som ska göra en livräddande insats en pacemaker så lyder du bara hjärtstartarens order om att inte vidröra ”patienten” under defibrilleringen, annars är det ingen fara.

Fråga: Vad ska jag göra när hjärtstartaren har använts, vem analyserar den?

Hur går det till att skicka in apparaten? Vem hämtar den?

Svar: När hjärtstartaren använts ska du se till att beställa nya elektroder så att hjärtstartaren går att använda så snart som möjligt. Då landstingen inte visat något intresse för den information som hjärtstartaren lagrar krävs i dagsläget inte att man skickar in den. Rapportera

sedan in till Civilförsvarsförbundet att hjärtstartaren blivit använd så vi kan hålla koll på hur många av våra hjärtstartare som använts. [Vill man ta del av informationen](#) som finns i apparaten ser vi till att [Laerdal hjälper dig att tanka över informationen från hjärtstartaren. Det kan kräva att man måste skicka in hjärtstartaren.](#)

Fråga: Feedback till den som använt en hjärtstartare? Hur går det till och vem gör det?

Svar: Samma som ovan. Anmäl till Civilförsvarsförbundet att en defibrillering skett så kommer du att bli kontaktad av en representant från Laerdal eller annan utsänd person.

Fråga: Vem skruvar upp hjärtstartaren på väggen?

Svar: Eftersom hjärtstartaren levereras i en väska så behöver den inte sättas upp. Vill någon sponsor ha ett speciellt larmat plåtskåp eller en vägghållare får man själv bekosta det samt beställa det hos Laerdal. Man står då själv för uppsättandet i lokalen.

Fråga: Kan defibrillatorn gå sönder och vad är det då som brukar fela?

Svar: Ja, det finns ingen hundra procentig säkerhet. Laerdal har dock inte haft några felande defibrillatorer av den typ som Civilförsvarsförbundet använder. Det som har felat på andra defibrillatorer är batterier, elektroder och den mänskliga faktorn.

Fråga: Måste man byta ut elektroderna till övningsdefibrillatorn varje gång de använts?

Svar: På en övningsdefibrillator behöver man inte byta ut elektroderna för varje övning utan man kan köra med samma elektroder under en längre tid. Om klistret är bortnött så de inte fäster som de ska, bör givetvis elektroderna bytas ut.

På en "skarp" hjärtstartare byter man elektroderna efter varje gång hjärtstartaren använts. Elektroderna sitter kvar på patientens bröst hela vägen in till sjukhuset och används även där vid behov. Ofta får man tillbaka ett nytt par elektroder av den ambulans som kommer till platsen. Om inte de har samma modell så får man dock köpa ett nytt par själv. Dessa kan du beställa i vår webbutik.

Fråga: Kan man använda en hjärtstartare på en gravid kvinna utan risk för barnets liv?

Svar: Om barnet klarar en defibrillering vet vi inte. Inga studier är gjorda på det.

Fråga: När togs det här kravet på delegation bort från Socialstyrelsen?

Svar: Formellt togs det bort 6 månader innan HLR-kongressen i november-06. Det är helt klarlagt att delegeringen på defibrillering (utanför larmkedjan) är borttagen. Inom larmkedjan är det upp till varje verksamhetschef att bestämma.

Fråga: Ska använt batteri till en hjärtstartare kastas i batteriholk eller ska det lämnas in?

Svar: Ett använt batteri kan lämnas till Laerdal, läggas i en batteriholk eller lämnas till närmaste miljöstation.

Fråga: Varför har elektroderna begränsad hållbarhetstid?

Svar: Med tiden kommer både klistret och framför allt kontaktgelen att få sämre effekt att fästa mot huden, man har därför satt ett sista förbruknings datum på elektroderna för att säkerställa kvalitén.

Fråga: Fungerar en hjärtstartare i explosiv miljö?

Svar: I en explosiv miljö rekommenderar vi inte att man använder den.

Fråga: Hur försäkras man lättast en hjärtstartare? Krävs tilläggsförsäkring?

Svar: Troligtvis täcker den vanliga hemförsäkringen, men allra bäst är att kontrollera detta med ditt försäkringsbolag.

Utbildningen

Fråga: Kan vi erbjuda utbildning till sponsorer och övriga?

Svar: Ja, som ett komplement till den utplacerade hjärtstartaren kan Civilförsvarsförbundet erbjuda sponsor/värd, anställda samt övriga intresserade en utbildning i HLR + D-HLR. En sådan komplett grundutbildning är 4 timmar och kostar 1100 kronor per deltagare. Max antal deltagare är 6 stycken. Detta är en enhetlig prissättning som gäller tills vidare. För den som vill gå vidare erbjuder vi även instruktörsutbildningar samt huvudinstruktörsutbildningar.

Fråga: Ersättningen som utgår, får föreningen behålla den eller ska den in till distriktet?

Svar: Civilförsvarsförbundet fakturerar deltagarna och ersättningen betalas ut till distriktet som sedan i sin tur ersätter instruktörerna.

Fråga: Kan föreningen inte få sätta ihop ett paketpris som innehåller en hjärtstartare plus utbildning?

Svar: Nej, vi har beslutat att hålla isär utplaceringen av hjärtstartaren och utbildningen. Detta eftersom utbildningen inte är ett krav för att köpa och placera ut en hjärtstartare.

Fråga: Om nu hjärtstartaren är så enkel att använda utan utbildning, varför skulle vi då kosta på och utbilda instruktörer från varje distrikt i D-HLR?

Svar: Utbildningen för instruktörerna bekostades av riksförbundet med stöd av Stiftelsen Kronprinsessan Margaretas Minnesfond.

Varför vi valt att utbilda instruktörer i D-HLR är för att kunna erbjuda de sponsorer och värdar som beställer och tillhandahåller en hjärtstartare en grundkurs i D-HLR. Detta för att säkerställa kvalitén på hjälpen om man skulle "behöva" rädda liv med en hjärtstartare.

En kurs i HLR och eller D-HLR gör att deltagaren efteråt känner sig säkrare på vad som är rätt och riktigt vid ett akut omhändertagande av någon.

Överhuvudtaget så klarar man sig långt med sunt förnuft, men utbildning är aldrig fel. Det gäller även Civilförsvarsförbundets övriga kurser. Att ha gått en kurs i till exempel krisberedskap gör oss mer förberedda om något inträffar. Detsamma gäller HLR samt D-HLR. En person som gått en kurs har förhoppningsvis lite mer mod att ta tag i en svår situation och agera istället för att bara titta på om något inträffar.

Fråga: Kan en instruktör, efter att ha genomgått en instruktörsutbildning i D-HLR, i sin tur utbilda andra instruktörer på hemorten?

Svar: NEJ! För att utbilda D-HLR instruktörer krävs att man själv är huvudinstruktör i D-HLR. Som D-HLR instruktör får man bara utbilda i grundkursen i D-HLR.

Fråga: När man utövar HLR - ska man då börja med att blåsa in luft eller börja med hjärtkompressioner?

Svar: Man börjar med att ge 30 kompressioner, därefter görs 2 inblåsningar, upprepa sedan detta tills hjälp anländer eller så länge orken finns.

Har du några andra frågor som rör vårt hjärtstartarprojekt?
Välkommen att kontakta oss med dina frågor!